herpy

SKILDPADDER

Natal Hinge-back Tortoise

Kinixys natalensis

Kinixys natalensis er en af de mindste landskildpadder med hængsel på ryggen. Den lever i bakket, klippefyldt busk- og tornsavanne i det østlige Sydafrika og Eswatini og bliver normalt 8-14 cm lang. Hængslet er svagt udviklet og findes kun hos voksne dyr. Arten er sjælden og sårbar i naturen, og der findes kun lidt viden om pasningen, så den er ikke en begynderskildpadde.

Familie: Testudinidae Tidligere navn: *Kinixys belliana natalensis*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**8-16 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**30-50 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Jordboende**
Biotop	**Savanne og klippeterræn**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**120 × 60 × 40 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**26-30 °C**
Hotspot	**32-35 °C**
Temperatur, nat	**20-24 °C**
Luftfugtighed	**50-70 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter, planter og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**1-3 æg**
Inkubation	**105-200 dage** ved 28-31 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Sårbar (VU)**

Arten står på CITES liste II og i bilag B i EU's forordning om handel med vilde dyr (som alle landskildpadder, Testudinidae spp.). Køb og salg kræver derfor dokumentation for lovlig oprindelse, og indførsel fra lande uden for EU kræver CITES- og EU-papirer. Arten står ikke på de danske lister over dyr, som private ikke må holde (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015 og nr. 686 af 31.5.2023).

Om arten

Kinixys natalensis er en lille landskildpadde med et aflangt, svagt kuplet rygskjold (carapax) og en flad overside. Skjoldlængden er normalt 8-14 cm, og den største kendte er knap 16 cm. Alle mål i teksten er skjoldlængden. En voksen hun på 9 cm vejer omkring 130 g. Som hos de øvrige arter i slægten sidder der et bevægeligt hængsel bagtil på rygskjoldet, men hos *K. natalensis* er det svagt udviklet og begrænset til randpladerne. Hængslet udvikles først hos voksne dyr og mangler hos unger. Halen er kort og ender i en torn.

Hovedet er lille til mellemstort, brunt til gult, og snuden rager ikke frem. Pladerne på skjoldet har normalt koncentriske mørke og lyse ringe. Hunnerne er større end hannerne og oftest tydeligere tegnet. Til forskel fra de andre hængselskildpadder har hannen ikke indadbuet bugskjold.

Arten blev beskrevet af John Hewitt i 1935. Fra 1957 blev den regnet med under *Kinixys belliana*, indtil den i 1981 igen blev anerkendt som selvstændig art, og ældre pasningslitteratur skelner ikke mellem dem.

Udbredelse og levested

Kinixys natalensis lever i et lille område i det østlige Sydafrika og det østlige Eswatini. Udbredelsen går fra det bakkede indland i KwaZulu-Natal, fra Greytown og det vestlige Zululand, til Lebombo-bjergene langs grænsen mellem Eswatini og Mozambique. Mod nord findes arten i det østlige Mpumalanga og Limpopo fra Komatipoort til Hoedspruit, også i Kruger National Park. Om den også lever på den mozambikiske side af Lebombo-bjergene, er ikke afklaret.

Typelokaliteten er Tugela-flodens dal i Natal.

> **Oprindelig udbredelse:** Sydafrika og Eswatini.

LEVESTED

Arten lever i bakket, klippefyldt tornsavanne og buskland i 300-1000 m højde. Regnen falder om sommeren, og vintrene er tørre og milde. Nogle steder lever den side om side med *Kinixys spekii*. Ligesom andre arter i slægten er den formentlig mest aktiv i og efter regn og ligger i skjul, når det er tørt. Føden er hovedsageligt planter, men dyret tager også insekter og andre smådyr, når det får chancen. Arten er sjælden, og dens bestand regnes for sårbar.

Pasning

TERRARIET

Der findes næsten ingen udgivet viden om pasningen af *Kinixys natalensis*, og arten holdes meget lidt. Pasningen bygger derfor på levestedet og på de nærmeste slægtninge, især *Kinixys spekii*, som nogle steder lever i samme område, og *Kinixys belliana*. *K. natalensis* lever mere i klippeterræn end de to, og indretningen skal afspejle det. Tal, der er lånt eller skønnet, står ved de enkelte afsnit.

Skildpadder af slægten *Kinixys* stresser let og stiller strenge krav til temperatur, lysniveau og luftfugtighed. De er desuden svære at håndtere og behandle. Arten er derfor ikke en begynderskildpadde, og nyindførte dyr kræver en plan for parasitbehandling fra første dag.

Terrariet skal give godt gulvareal: mindst 8 gange skjoldlængden i længden og 4 gange i bredden, altså 120 × 60 cm til et dyr på 15 cm, og mindst 40 cm i højden. Bunden er 10-15 cm af en veldrænet blanding af jord og sand, tør i overfladen og let fugtig længere nede, så dyret kan grave sig ned. Indret med flade sten og klippestykker, der ligger sikkert og danner sprækker og huler, flere skjul i begge ender, planter og et fugtigt skjul med mos, og sæt en stor, lav skål med rent vand fremme. Sæt en uigennemsigtig kant foran glasset. I Danmark kan dyret kun komme udendørs i en sikker, skygget indhegning på de varmeste sommerdage.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

TEMPERATUR

Om dagen skal der være 26-30 °C i terrariet og under en lampe i den ene ende en solplads på 32-35 °C, målt på underlaget. Skjulene i den kølige ende skal holde 23-26 °C, og om natten er 20-24 °C passende. Tallene er lånt fra *K. spekii* og *K. belliana* og kun et udgangspunkt, for arten lever højere over havet end flere af dem. Slægten soler sig kun lidt og søger skygge, når kroppen bliver for varm. Brug en strålevarmeplade eller halogenlamper med termostat. I naturen er dyrene mindst aktive i den tørre vinter, men det skal ikke efterlignes: dyret holdes aktivt med jævn varme og foder hele året.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal ligge omkring 50-70 %. Tallet er lånt fra *K. spekii* og er et skøn. Hold bunden tør i overfladen og let fugtig i dybden, hav et fugtigt skjul, forstøv jævnligt, og giv et lunkent bad mindst to gange om ugen. Skift vandet i skålen dagligt. Hævede, lukkede øjne og sløvhed er tegn på udtørring og skal føre til mere fugt og et langt bad i lunkent, lavt vand.

LYS OG UVB

K. natalensis er dagaktiv. Sollys er det bedste. Indendørs skal arten have UVB-lys med UV-indeks 2,0-3,0 på solpladsen (Ferguson-zone 2). Zonen er lånt fra *K. spekii*. Slægten stresser i skarpt lys, så planter og skjul, hvor dyret kan trække sig ud af lyset, er vigtige. Lyset følger årstiden med omkring 12 timer om dagen. Glas og plexiglas stopper UVB.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Føden er hovedsageligt plantemateriale, men dyret tager også insekter, snegle og andre smådyr. Giv en blanding af urter som mælkebøtte, vejbred og kløver, andet bladgrønt, champignon og andre spisesvampe, lidt blød frugt som melon og tomat samt snegle, regnorme og fårekyllinger. Røde og orange frugter tages gerne og kan få dyr, der ikke vil æde, i gang. Fodr på en flad skål eller sten. Drys et kalk- og vitamintilskud over foderet, og lad en sepiaskal ligge fremme. Voksne og unge dyr fodres dagligt.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Arten er sky og trækker sig ind i skjoldet eller graver sig ned, når den bliver forstyrret. Dyret er svært at håndtere og undersøge, så løft det nedefra med to hænder og håndtér det så lidt som muligt. Hold dyrene enkeltvis; kun hvis terrariet er stort og har mange skjul, kan et par holdes sammen, og kun én han pr. terrarium. Bland ikke arten med andre skildpadder, fordi parasitter smitter.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hunnerne er større end hannerne. Hannens bugskjold er ikke indadbuet som hos de andre hængselskildpadder, så kønnet er sværere at se. Alder og størrelse ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret. Levetiden er ikke dokumenteret; 30-50 år i boksen er et skøn lånt fra *K. spekii* og *K. belliana*.

PARRING

Parring er ikke beskrevet for arten. Hos slægten falder parringen i regntiden. Giv hunnen mange skjul og mulighed for at komme væk fra hannen, og skil dyrene, hvis hun får skader.

ÆGLÆGNING OG KULD

Æglægning er ikke dokumenteret for arten. Hos *K. belliana* lægges æggene i regntiden i kuld på 1-3 æg, og tallet i boksen er lånt derfra. Giv hunnen en kasse med dyb, løs og fugtig jord, hvor hun kan grave rede.

INKUBATION

Rugetid og temperatur er ikke dokumenteret for arten. Tallene 28-31 °C og 105-200 dage i boksen er lånt fra *K. belliana* og er kun et udgangspunkt. Læg æggene i en rugemaskine med fugtig vermiculit, og vend dem ikke.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne har intet hængsel. Hos slægten er ungerne næsten udelukkende kødædende; de tørrer hurtigt ud og kræver høj luftfugtighed, et fugtigt skjul, varme og UVB. Giv små snegle, regnorme og insekter dagligt sammen med lidt grønt. Yderligere opdrætsdata er ikke dokumenteret for arten.

Sundhed og typiske fejl

Nyindførte dyr af slægten er ofte i dårlig stand. De hyppigste problemer er afmagring og store mængder tarmparasitter, både orme og encellede organismer. Tegn er løs afføring med slim og undertiden blod, ufordøjet føde, manglende appetit, vægttab, udtørring og sløvhed. Ubehandlet kan det udvikle sig til tarmbetændelse og blodforgiftning.

- Første skridt er at få væskebalancen på plads med lange bade i lunkent, lavt vand. Afføringsprøver undersøges, og dyrlægen behandler efter fundet.
- Nogle af parasitterne kan smitte både andre krybdyr og mennesker, så hygiejne og desinfektion er nødvendige. Følg nye dyr tæt i mindst 12 måneder med vægt, væskebalance og afføring.
- Udtørring: især hos unger.
- Luftvejsinfektion: løbende næse og hvæsende vejrtrækning ved kulde og for tør luft.

Kontakt en dyrlæge med krybdyrerfaring, hvis dyret ikke æder, taber sig eller har løs afføring. Et nyt dyr skal i karantæne, før det kommer sammen med andre skildpadder.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.